

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Ang Pulong nga Nahimong Unod — Usa ka Pagtuon sa Bibliya nga KJV nga adunay mga Numero ni Strong

GISAAD, UNYA NAHIMONG UNOD — ANG NAGAANTOS NGA SULUGOON, IMMANUEL, ANG ULAY, ANG PULONG

Doktrina nga Bibliyanhon nga Patukoranan — ang Ebanghelyo ni Jesu-Cristo

PULONG SA PAGSUGOD

Kini nga pagtuon nangutana sa usa ka pangutana: kinsa si Jesus? Kini nga bahin nagasunod sa mga saad. Usa ka sulugoon nga gitamay ug gisalikway, nahisulat na sa dugay pa sa wala pa ang krus. Usa ka ulay nga manganak ug lalaki nga ginganlan Emmanuel, ang Dios uban kanato. Usa ka kaliwat nga gisaad sa babaye diha sa tanaman. Unya ang Pulong nga nahimong unod, nadungog ug nakita ug nahikap. Ang mga saad miuna. Unya ang persona miabot. Kini nga bahin nagabasa sa duha diha sa kaugalingong mga pulong sa Bibliya.

TULO KA PANGUTANA NGA GITUBAG NINI NGA PAGTUON:

1. Kinsa ang gihisgutan sa propeta sa Isaias 53, ang tawo sa mga kasubo?
2. Unsa nga ilhanan ang gisaad sa Ginoo mismo, ug unsa ang kahulogan sa ngalan nga Immanuel?
3. Asa gisulti mismo ni Jesus nga kinahanglan mangita ang usa ka tawo aron makakita kaniya?

BUKSAN NGA ANGKLA

E4. Miquias 5:2 Apan kamo, Bethlehem Efrata, bisan gamay lamang kamo nga banay ni Juda, gikan kaninyo ang usa nga moanhi kanako aron sa pagdumala sa Israel, nga nagsugod gikan pa kaniadto nga panahon, gikan sa walay kataposan.

GIKAN KANINYO ANG USA NGA MOANHI KANAKO ARON SA PAGDUMALA SA ISRAEL --> NGA NAGSUGOD GIKAN PA KANIADTO NGA PANAHOON, GIKAN SA WALAY KATAPOSAN.

(Akong personal nga mga hunahuna: Usa ka pulong sa Miqueas 5:2 naghupot sa duha ka tumoy niining tibuok pagtuon. Kini nga magmamando MOGULA gikan sa usa ka gamay nga lungsod. Ang paggula gikan sa usa ka gamay nga lungsod

usa ka sinugdanan, sa usa ka dapit nga maadtoan sa tawo pinaagi sa paglakaw. Ang mga PANGGULA niining magmamando gikan pa sa karaan, gikan pa sa walay kinutoban. Ang mga paggula gikan sa walay kinutoban dili gayod usa ka sinugdanan. Gipahayag ni Miqueas ang duha ka kamatuoran diha sa mao ra nga pulong. Wala gipahumok ni Miqueas ang bisan usa niini nga kamatuoran.)

D. ANG NAG-ANTOS NGA ALAGAD — ANG KAPITULO NGA NAGHULAGWAY SA KRUS SA WALA PA MAGLUNGTAD ANG MGA KRUS

D1. Isaias 52:13 Tan-awa, magmalampuson ang akong alagad; ipahitaas siya ug igatuboy, ug pasidunggan siya. (14) Ingon nga daghan ang mangalisang kanimo—dili na mahitsura ni bisan kinsa ang iyang panagway, ug dili na sama sa tawo ang iyang hulagway. (15) Bisan pa man niana, wisik-wisikan sa akong alagad ang daghang kanasoran ug itak-om sa mga hari ang ilang mga baba tungod kaniya. Tungod niana bisan wala sila gisultihan, makakita sila, ug bisan wala sila nakadungog, makasabot sila.

ANG IYANG NAWONG NABALDADO LABAW SA BISAN KINSANG TAWO --> MAO NGA MOWISIKWISIK SIYA SA DAGHANG KANASORAN.

D2. Isaias 53:1 Kinsa ba ang motuo sa ilang mga nadungog gikan kanato, ug kinsa man ang padayagan sa gahom ni Yahweh? (2) Kay motubo siya sama sa linghod nga tanom sa atubangan ni Yahweh, ug sama nga moturok kini sa uga nga yuta; dili siya maayong tan-awon o matahom; sa dihang makita nato siya, wala siyay kaanyag nga makadani kanato.

KINSA BA ANG MOTUO SA ILANG MGA NADUNGOG GIKAN KANATO? --> WALA SIYAY KAANYAG NGA MAKADANI KANATO.

D3. Isaias 53:3 Gitamay siya ug gisalikway sa katawhan; usa ka tawo sa kasub-anan, ug adunay kasakitan. Kansang mga tawo nga nagtabon sa ilang mga nawong palayo kaniya, ug gitamay siya; ug giisip nato siya nga walay bili.

USA KA TAWO SA KASUB-ANAN, UG ADUNAY KASAKITAN --> UG GITAMAY SIYA; UG GIISIP NATO SIYA NGA WALAY BILI.

D4. Isaias 53:4 Apan giako niya ang atong mga kasakitan ug gipas-an ang atong mga kasub-anan; bisan pa man niana, giisip nato nga gisilotan siya sa Dios, gilatos sa Dios, ug gisakit. (5) Apan gisamaran siya tungod sa daotan natong binuhatan; gidagmalan siya tungod sa atong mga sala. Nasinatian niya ang pagsilot alang sa atong kalinaw, ug nangaayo kita pinaagi sa iyang mga samad.

SIYA GISAMARAN TUNGOD SA ATONG MGA KALAPASAN + GIDUGMOK TUNGOD SA ATONG MGA SALA --> PINAAGI SA IYANG MGA LATOS KITA NAAYO.

D5. Isaias 53:6 Sama kitang tanan sa mga karnero nga nahisalaag; nga ang matag-usa kanato nagsubay sa kaugalingong dalan, ug gipahamtang ni Yahweh kaniya ang tanan natong kalapasan.

SAMA KITANG TANAN SA MGA KARNERO NGA NAHISALAAG --> UG GIPAHAMTANG NI YAHWEH KANIYA ANG TANAN NATONG KALAPASAN.

D6. Isaias 53:7 Gilutos siya; bisan pa man niana gipaubos niya ang iyang kaugalingon, wala niya giablihan ang iyang baba; sama sa nating karnero nga gidala ngadto sa ihawanan, ug mihilom siya sama sa nating karnero nga dad-on sa tigtupi sa balhibo niini, busa wala siya mitingog.

SAMA SA NATING KARNERO NGA GIDALA NGADTO SA IHAWANAN --> BUSA WALA SIYA MITINGOG.

D7. Isaias 53:8 Gidakop siya ug gihukman siya sa hukmanan; wala na bay nakahunahuna mahitungod kaniya nianang panahona? Apan gipapahawa siya gikan sa yuta sa mga buhi; gisilotan siya tungod sa kasaypanan sa akong katawhan.

APAN GIPAPAHAWA SIYA GIKAN SA YUTA SA MGA BUHI --> GISILOTAN SIYA TUNGOD SA KASAYPANAN SA AKONG KATAWHAN.

D8. Isaias 53:9 Gitipon ang iyang lubnganan sa mga makasasala, uban sa tawong dato sa iyang kamatayon, bisan tuod wala siya makasala, walay pagpanglimbong sa iyang baba.

GITIPON ANG IYANG LUBNGANAN SA MGA MAKASASALA + UBAN SA TAWONG DATO SA IYANG KAMATAYON --> BISAN TUOD WALA SIYA MAKASALA.

D9. Isaias 53:10 Apan mao kini ang pagbuot ni Yahweh nga pagasamaran siya ug pagasakiton. Sa dihang gihalad niya ang iyang kinabuhi alang sa sala, makita niya ang iyang kaliwat, lugwayan niya ang iyang mga adlaw, ug matuman diha kaniya ang katuyoan ni Yahweh.

KON IMONG HIMOON ANG IYANG KALAG NGA HALAD PARA SA SALA --> MAKITA NIYA ANG IYANG BENIHON, PAHATAGON SA HABA SA IYANG MGA ADLAW.

D10. Isaias 53:11 Human sa pag-antos sa iyang kinabuhi, makita niya ang kahayag ug mapuno siya sa kahibalo. Ang akong alagad nga matarong maoy mohatag ug katarong sa kadaghanan; pas-anon niya ang ilang mga kalapasan. (12) Busa ihatag ko ang iyang bahin taliwala sa kasundalohan, ug bahinon niya ang mga butang uban sa kadaghanan, kay gitugyan man niya ang iyang kaugalingon sa kamatayon ug giisip nga makasasala. Gipas-an niya ang sala sa tanan ug nangamuyo alang sa mga kasaypanan.

IYANG GIULA ANG IYANG KALAG NGADTO SA KAMATAYON + SIYA GIISIP UBAN SA MGA MALAPASON --> IYANG GIDALA ANG SALA SA DAGHAN, UG NAGHIMO SA PANGAMUYO ALANG SA MGA MALAPASON.

(Ang akong personal nga hunahuna: Basaha ang Isaias 53:9 ug unya ang Isaias 53:10 pag-usab, sunod-sunod. Ang Isaias 53:9 nag-ingon nga ang alagad PATAY na ug gilubong sa lubnganan sa usa ka dato. Ang Isaias 53:10 nag-ingon nga human ang kalag sa alagad gihimong halad alang sa sala, ang alagad MAKAKITA sa iyang kaliwat ug MAGPALUGWAY sa iyang mga adlaw. Kining duha ka pahayag dili mahimong parehong tinuod bahin sa usa ka tawo nga magpabilin nga patay. Ang pagkabanhaw nahisulat niini nga kapitulo sa Isaias. Ang pagkabanhaw nahisulat niini nga kapitulo pito ka gatos ka tuig sa wala pa mahitabo ang pagkabanhaw.)

LAHI NGA PANGHUNAHUNA, MAO RA GIHAPON ANG TABIL — ang panid sa propeta, ug ang usa ka tawo sa karwahi nga nagbasa niini sa makusog nga tingog

Mga Buhat 8:32 Karon ang basahon sa kasulatan nga maoy gibasa sa taga-Etiopia mao kini, “Siya gidala sama sa karnero nga paingon sa ihawanan; ug sama sa usa ka nating karnero didto sa atubangan sa iyang manggugupit hilom, ug wala niya gibuka ang iyang baba: (33) Sa pagpakaulaw kaniya ang iyang paghukom gihikaw: Kinsa man ang mopahayag sa iyang kaliwatan? Tungod kay ang iyang kinabuhi gikuha gikan sa kalibotan.” (34) Busa ang yunoko nangutana kang Felipe, ug nag-ingon, “Ako nagpakiluoy kanimo, kang kinsa man ang propeta nakigsulti? Sa iyaha bang kaugalingon, o sa ubang tawo?” (35) Si Felipe nagsugod ug saysay; siya misugod niini nga kasulatan sa Isaias alang sa pagsangyaw mahitungod kang Jesus ngadto kaniya.

KANG KINSA ANG GISULTIHAN NIINI SA PROPETA? --> NAGSUGOD SI FELIPE NIINING MAOMONG KASULATAN, UG GIWALI KANIYA SI JESUS.

(Ang akong personal nga hunahuna: Kini usa ka matinud-anon nga pangutana, gisulti sa dinaguok nga tingog sa usa ka tawo nga wala pa gayud makadungog sa tubag. Ang pangutana mao: kang kinsa nagsulti ang propeta? Ang tubag dili kabubut-on nga opinyon ni Felipe. Nagsugod si Felipe niana gayud nga bersikulo sa Isaias 53. Giwali ni Felipe si Jesus gikan niana nga bersikulo. Ang kaugalingong pagbasa sa mga apostoles sa Isaias 53 gisulat alang kanato. Walay usa nga kinahanglan magpangagpas mahitungod sa pagbasa sa mga apostoles sa Isaias 53.)

E. IMMANUEL — DIOS UBAN KANATO, ANG BATA NGA NATAWO UG ANG ANAK NGA GIHATAG

E1. Isaias 7:14 Busa ang Ginoo mohatag kaninyo nga katawhan sa timailhan; tan-awa, magmabdos ang batan-ong babaye, manganak ug usa ka lalaki, ug pagatawgon ang iyang ngalan nga Immanuel.

[H6005 Immanuwel ■] [H5959 almah ■]

BUSA ANG GINOO MOHATAG KANINYO NGA KATAWHAN SA TIMAILHAN; TAN-AWA --> MAGMABDOS ANG BATAN-ONG BABAYE, MANGANAK UG USA KA LALAKI, UG PAGATAWGON ANG IYANG NGALAN NGA IMMANUEL.

E2. Isaias 9:6 Kay nahimugso ang usa ka bata alang kanato, gihatag alang kanato ang usa ka anak nga lalaki; ug ang pagdumala anaa sa iyang abaga; ug pagatawgon ang iyang ngalan nga Kahibulongang Magtatambag, Gamhanan nga Dios, Walay Kataposang Amahan, Prinsipe sa Kalinaw. **[H6382 pele ■]** (7) Walay kataposan ang pag-uswag sa iyang panggamhanan ug sa pakigdait, samtang nagdumala siya sa trono ni David, ug sa iyang gingharian, sa pagtukod ug pagpabilin niini uban sa pagkamakiangayon ug pagkamatarong gikan niini nga panahon hangtod sa umaabot ug hangtod sa kahangtoran. Ang magbuhat niini mao ang kadasig sa tinguha ni Yahweh nga labawng makagagahom.

USA KA BATA MATAWO + USA KA ANAK IGATAG --> ANG IYANG NGALAN PAGATAWGON NGA MAKAGAGAHUM NGA DIOS, AMAHAN SA WALAY KATAPUSAN --> SA PAGTUBO SA IYANG PANGGAMHANAN WALAY KATAPUSAN.

(Ang akong personal nga mga hunahuna: Tan-awa ang han-ay sa duha ka pulong-buhat sa Isaias 9:6. Ang duha ka pulong-buhat dili managsama nga pulong-buhat. Ang duha ka pulong-buhat wala mahimutang niana nga han-ay tungod

lang sa aksidente. Ang usa ka bata GIPAKATAWO. Ang usa ka anak nga lalaki GIHATAG. Ang pagkatawo naghulagway kung giunsa pagsulod sa bata ngadto sa kalibutan. Ang paghatag naghulagway kung unsay nahitabo sa usa ka Anak nga naglungtad na. Karon hunahunaa ang mga ngalan nga gihatag niini nga bata. Ang Isaias 9:6 wala mag-ingon nga ang bata mahisama sa gamhanang Dios. Ang Isaias 9:6 nag-ingon nga "ang iyang ngalan pagatawgon Ang Makagagahum nga Dios." Ang unang ngalan sa listahan, Kahibulongan, mao ang pele (H6382). Ang pele nag-ambit sa samang gamot uban sa tubag nga nadawat ni Manoa sa Maghuhukom 13, sa dihang siya nangutana ug ngalan apan wala makadawat niini. Sa Isaias 9:6, ang ngalan gihatag.)

E3. Isaias 9:2 Makakita ug dakong kahayag ang katawhan nga naglakaw sa kangitngit; midan-ag ang kahayag kanila, niadtong namuyo sa yuta sa landong sa kamatayon.

MAKAKITA UG DAKONG KAHAYAG ANG KATAWHAN NGANAGLAKAW SA KANGITNGIT.

F. ANG BINHI SA BABAYE UG ANG ULAY — ANG UNANG SAAD UG ANG PAGKATUMAN

F1. Genesis 3:15 Magbutang ako ug panag-away tali kanimo ug sa babaye, ug tali sa imong binhi ug sa iyang binhi. Samaran niya ang imong ulo, ug imong samaran ang iyang tikod.”

SA TALIWALA SA IMONG BINHI UG SA IYANG BINHI --> DUGMOKON NIYA ANG IMONG ULO, UG DUGMOKON MO ANG IYANG TUHOD.

(Ang akong personal nga mga panabot: Gisulti sa Dios ang Genesis 3:15 ngadto sa bitin diha sa tanaman, sa higayon nga misulod ang sala sa kalibutan. Ang Genesis 3:15 mao ang unang saad sa usa ka manluluwas sa tibuok Bibliya. Timan-i kang kang kinsang kaliwat ang gihisgotan niini nga bersikulo. Sa tibuok nga Kasulatan, ang kaliwatan sa pamilya gisubay pinaagi sa mga lalaki. Mga panangliton mao ang kaliwat ni Abraham ug ang kaliwat ni David. Dinhi, sa makausa, sa pinakasinugdanan, ang kaliwatan nga gihisgotan mao ang kaliwat sa BABAYE. Timan-i usab ang duha ka samad niini nga bersikulo, nga dili managsama ang gidak-on. Ang tikod sa kaliwat sa babaye mapaakan. Ang ulo sa bitin madugmok.)

F2. Galacia 4:4 Apan sa dihang ang hustong panahon niabot, ang Dios nagpadala sa iyang Anak, gipakatawo sa usa ka babaye, gipakatawo ilalom sa balaod. (5) Iya kining gibuhad aron sa paglukat niadtong nailalom sa balaod, aron nga kita makadawat sa pagkasinakop ingon nga mga anak.

ANG DIOS NAGPADALA SA IYANG ANAK, GIPAKATAWO SA USA KA BABAYE --> IYA KINING GIBUHAD ARON SA PAGLUKAT NIADTONG NAILALOM SA BALAO.

(Akong personal nga mga panghunahuna: Ang Galacia 4:4 nag-ingon nga gipadala sa Dios ang iyang Anak. Ang Galacia 4:4 dayon nag-ingon nga ang Anak nahimugso sa usa ka babaye. Ang pagpadala maoy ginganlan una diha sa tudling. Ang pagkatawo maoy ginganlan ikaduha diha sa tudling. Kana nga han-ay may kahulogan. Ang usa ka tawo dili ipadala gikan sa usa ka dapit gawas kon kanang tawhana anaa na diha nianang dapita.)

LAHI NGA PANGATAN-AWAN, USA RA KA HITABO — ang timaan nga gisaad, ug ang timaan nga natuman

Isaias 7:14 Busa ang Ginoo mohatag kaninyo nga katawhan sa timailhan; tan-awa, magmabdos ang batan-ong babaye, manganak ug usa ka lalaki, ug pagatawgon ang iyang ngalan nga Immanuel.

MAGMABDOS ANG BATAN-ONG BABAYE, MANGANAK UG USA KA LALAKI, UG PAGATAWGON ANG IYANG NGALAN NGA IMMANUEL.

Mateo 1:18 Ang pagkatawo ni Jesu-Cristo nahitabo niining mosunod nga paagi. Ang iyang inahan, si Maria, kaslonon ngadto kang Jose, apan sa wala pa sila nagkahiusa, nakaplagan nga siya buntis pinaagi sa Balaang Espiritu. (19) Ang iyang bana, si Jose, usa ka matarong nga tawo, apan dili niya buot nga pakaulawan siya sa kadaghanan. Mao nga nakahukom siya nga taposon sa hilom ang iyang pagpakasal kaniya. (20) Samtang naghunahuna siya niining mga butanga, ang anghel sa Ginoo nagpakita kaniya sa damgo, nga nag-ingon, “Jose, anak ni David, ayaw kahadlok sa pagpangasawa kang Maria, kay ang gipanamkon niya gipanamkon pinaagi sa Balaang Espiritu. (21) Manganak siya ug usa ka anak nga lalaki, ug tawgon nimo ang iyang ngalan nga Jesus, kay iyang luwason ang iyang katawhan gikan sa ilang mga sala.” (22) Kining tanan nahitabo aron matuman kung unsa ang gisulti sa Ginoo pinaagi sa propeta, nga nag-ingon, (23) “Tan-awa, ang ulay manamkon ug manganak ug anak nga lalaki, ug tawgon nila ang iyang ngalan nga Immanuel”—nga ang buot ipasabot, “Ang Dios uban kanato.”

KAY ANG GIPANAMKON NIYA GIPANAMKON PINAAGI SA BALANG ESPIRITU. MANGANAK SIYA UG USA KA ANAK NGA LALAKI --> UG TAWGON NILA ANG IYANG NGALAN NGA IMMANUEL"—NGA ANG BUOT IPASABOT, "ANG DIOS UBAN KANATO.

(Ang akong personal nga mga hunahuna: Ang kalainan tali sa duha ka asoy mao ang tinun-an. Ang Isaias 7:14 nag-ingon nga SIYA (babaye) ang magngalan sa bata og Immanuel. Ang Mateo 1:23 nag-ingon nga SILA ang magngalan kang Jesus og Emmanuel. Usa ka inahan ang naghatag ug ngalan sa iyang bata diha sa asoy ni Isaias. Ang tanan naghatag ug ngalan kang Jesus diha sa asoy ni Mateo. Si Mateo usab naghimo ug butang nga walay magbabasa nga kinahanglan pang mangagpangagpang. Si Mateo mihunong ug naghubad sa ngalan alang sa magbabasa, sulod mismo sa teksto sa Ebanghelyo ni Mateo. Walay magbabasa sa bisan unsang siglo ang makalimtan kon unsa ang kahulogan sa ngalan nga Emmanuel. Ang Emmanuel nagpasabot nga ang Dios kauban nato. Si Mateo usab wala mag-ingon nga ang pagkatawo ni Jesus nakapahinumdom lamang kang Mateo sa panagna ni Isaias. Si Mateo nag-ingon nga kining tanan GIHIMO aron nga ang panagna ni Isaias MATUMAN.)

F3. Lucas 1:31 Tan-awa, ikaw magmabdos ug manganak sa usa ka batang lalaki, ug nganlan mo siya'g Jesus. (32) Mahimo siyang bantogan, ug pagatawgon siyang Anak sa Labing Halangdon. Ihatag sa Ginoong Dios kaniya ang trono sa iyang amahan, nga si David. (33) Maghari siya sa tanang kaliwatan ni Jacob hangtod sa kahangtoran, ug mahimong walay katapusan ang iyang gingharian.” (34) Unya si Maria miingon sa anghel, “sa unsang paagi nga kini mahitabo, nga usa man ako ka ulay?” (35) Ang anghel mitubag kaniya, “mokunsad kanimo ang Balaang Espiritu ug ang gahom sa Labing Halangdon magapandong kanimo. Busa ang maong balaan nga mahimugso pagatawgon nga Anak sa Dios.

UNSAON MAN KINI PAGKAHITABO, SANGLIT WALA AKO MAKAILA UG LALAKI? --> BUSA USAB ANG BALAAAN NGA BATA NGA MATAWO KANIMO PAGATAWGON NGA ANAK SA DIOS.

(Ang akong personal nga mga hunahuna: Ang pangutana ni Maria sa Lucas 1:34 usa ka masinabtanong pangutana. Ang mga tawo hangtod karon nangutana sa mao gihapong pangutana nga gipangutana ni Maria. Ang tubag nga gihatag kang Maria dili usa ka pangatarungan. Ang tubag nga gihatag kang Maria usa ka pahibalo mahitungod sa hapit nga buhaton sa Dios. Matikdi ang trono nga ginganlan sa Lucas 1:32: "ang trono sa iyang amahan nga si David." Kini mao ang mao gihapong trono nga giingon sa Isaias 9:7 nga lingkoran sa bata. Kini mao ang mao gihapong harianong panimalay nga gihisgotan sa Salmo 110.)

G. ANG PULONG NAHIMONG UNOD — UG UNSAON SA TAWO PAGKAKAPLAG KANIYA SA TINUOD

G1. Juan 1:1 Sa sinugdan mao ang Pulong, ug ang Pulong uban sa Dios, ug ang Pulong Dios.

[G3056 logos ■] (2) Kini anaa na sa sinugdan uban sa Dios. (3) Ang tanang butang nabuhat pinaagi kaniya, ug kung wala siya walay usa ka butang nga mabuhat. (4) Diha kaniya anaa ang kinabuhi, ug kana nga kinabuhi mao ang kahayag sa tanang katawhan.

SA SINUGDAN MAO ANG PULONG + UG ANG PULONG UBAN SA DIOS + UG ANG PULONG DIOS --> ANG TANANG BUTANG NABUHAT PINAAGI KANIYA.

(Ang akong personal nga mga hunahuna: Ang Juan 1:1 naghatag ug tulo ka pahayag sa usa lang ka linya. Ang matag usa sa tulo ka pahayag gikinahanglan. Ang unang pahayag mao ang "ang Pulong dinha sa sinugdan." Ang Pulong, usa ka titulo alang sa Anak sa Dios sa wala pa siya magpakatawo sa lawas nga tawhanon, walay sinugdanan. Ang ikaduhang pahayag mao ang "ang Pulong kauban sa Dios." Ang Pulong dili lamang laing ngalan alang sa Dios nga Amahan, tungod kay ang usa ka tawo dili mahimong makauban sa iyang kaugalingon. Ang ikatulong pahayag mao ang "ang Pulong mao ang Dios." Ang Pulong dili usa ka ubos nga binuhat nga nagtindog sa kilid sa Dios. Ang pagkuha sa bisan usa niining tulo ka pahayag maghimo ug lahi nga sentensiya gikan sa sentensiya nga gisulat ni Juan.)

G2. Juan 1:14 Ang Pulong nahimong unod ug nagpuyo uban kanato. Nakita nato ang iyang himaya, himaya ingon nga siya usa ug bugtong nga miabot gikan sa Amahan, puno sa grasya ug kamatuoran.

[G4637 skenoo ■]

ANG PULONG NAHIMONG UNOD + MIPUYO UBAN KANATO --> NAKITA NAMO ANG IYANG HIMAYA, ANG HIMAYA SAMA SA HIMAYA SA BUGTONG ANAK SA AMAHAN.

LAIN NGA PANGLANTAW, SAMA NGA TAGBOAN — ang tolda sa kamingawan, ug ang tolda sa lawas

Exodo 25:8 Pabuhata sila ug usa ka balay alampohan aron akong kapoy-an uban kanila.

PABUHATA SILA UG BALAAAN NGA PUY-ANAN ALANG KANAKO --> ARON MAGPUYO AKO UBAN KANILA.

Juan 1:14 Ang Pulong nahimong unod ug nagpuyo uban kanato. Nakita nato ang iyang himaya, himaya ingon nga siya usa ug bugtong nga miabot gikan sa Amahan, puno sa grasya ug kamatuoran.

ANG PULONG NAHIMONG UNOD + NAGPUYO UBAN KANATO.

(Ang akong personal nga mga panghunahuna: Ang Grego nga pulong nga gigamit ni Juan alang sa "mipuyo" diha sa Juan 1:14 mao ang skenoo (G4637). Ang skenoo nagpasabot nga magpatindog ug tolda ug magpuyo niana nga tolda. Sa karaang mga panahon, ang Dios nagsulti sa katawhan sa Israel nga magtukod ug tolda aron ang Dios makapuyo taliwala sa katawhan sa Israel. Ang katawhan sa Israel nagtukod niana nga tolda gikan sa mga panit, kahoy, ug bulawan (Exodo 25:8). Sa Juan 1:14, ang mao gihapong hulagway mibalik, apan ang tolda karon usa ka lawas sa tawo. Ang tolda sa kamingawan usa ka sayo nga hulagway sa kamatuoran nga gihulagway ni Juan. Ang tolda sa kamingawan mitudlo sa unahan ngadto sa lawas ni Jesu-Kristo. Ang Bag-ong Tugon nag-ila sa tolda sa kamingawan isip usa ka landong, usa ka hulagway nga nagtudlo ngadto kang Jesu-Kristo, human lamang gipadayag sa Bag-ong Tugon kon unsa ang gitudlo sa maong landong. Gipahayag ni Juan kini nga kamatuoran mahitungod sa lawas ni Jesu-Kristo sa tin-aw diha sa Juan 1:14.)

G3. Colosas 1:15 Ang Anak mao ang hulagway sa dili makita nga Dios. Siya ang kamagulangan sa tanan nga binuhat. (16) Kay pinaagi kaniya ang tanang butang nabuhat, kadtong anaa sa kalangitan ug kadtong anaa sa kalibotan, ang makita ug ang dili makita nga mga butang. Bisan kon ang mga trono o pagdumala o ang mga panggamhanan o ang mga adunay awtoridad, ang tanang mga butang nabuhat pinaagi kaniya ug alang kaniya. (17) Siya anaa na sa wala pa ang tanang butang, ug kaniya ang tanang butang nahiusa.

PINAAGI KANIYA GIBUHAT ANG TANANG BUTANG + SIYA ANAA UNA SA TANANG BUTANG --> PINAAGI KANIYA ANG TANANG BUTANG NAGALUNGTA.

G4. Colosas 2:9 Kay diha kaniya nagapuyo ang kabug-os sa Dios sa lawasnon. (10) Ug kamo napuno diha kaniya. Siya ang ulo sa matag gahom ug katungod.

KAY DIHA KANIYA NAGAPUYO ANG KABUG-OS SA DIOS SA LAWASNON --> UG KAMO NAPUNO DIHA KANIYA.

G5. GIUNSA MO SIYA PAGKAPLAG — GISULTIHAN NIYA KITA KON ASA MOTAN-AW

Juan 5:39 Nagsusi kamo sa mga kasulatan tungod kay naghunahuna kamo nga diha kanila aduna kamoy kinabuhing walay kataposan, ug kining sama nga mga kasulatan nagpamatuod mahitungod kanako, (40) ug dili kamo andam nga moanhi dinhi kanako aron nga makabaton kamo ug kinabuhi.

PANGITAA ANG KASULATAN --> SILA MAO ANG NAGAPAMATUOD MAHITUNGOD KANAKO.

(Ang akong personal nga mga hunahuna: Gisulti kini ni Jesus sa Juan 5:39-40 ngadto sa mga tawo nga nakaila sa Kasulatan labaw pa sa hapit tanan nga buhi niadtong panahona. Kining mga tawhana makahimo sa pagbalikbalik sa Kasulatan gikan sa hunahuna. Gisultihan ni Jesus kining mga tawhana nga ang tibuok lawas sa Kasulatan nga ilang nahinumdoman nagtudlo kaniya. Gisultihan ni Jesus kining mga tawhana nga sila gihapon dili moduol kaniya aron makabaton sa kinabuhi. Ang pagkahibalo sa mga pulong sa Kasulatan dili managsama sa pagkaila sa persona nga gihisgutan sa mga pulong. Walay laing dapit nga pagapangitaan ug kinabuhi. Wala moingon si Jesus nga susihon ang inyong mga paghati. Miingon si Jesus nga susihon ang mga kasulatan.)

G6. Lucas 24:25 Si Jesus miingon kanila, “O buangbuang nga mga tawo ug hinay ang kasingkasing sa pagtuo sa tanan nga gipang-istorya sa mga propeta! (26) Dili ba mahinungdanon ang pagsakripisyo ni Cristo niining mga butanga, ug musulod diha sa iyang himaya?” (27) Sa sinugdanan gikan kang Moises ug sa tanan nga mga propeta, gipasabot ni Jesus kanila ang mga butang nga may kalabotan sa iyang kaugalingon ngadto sa tanan nga kasulatan.

SUGOD KANG MOISES UG SA TANANG MGA PROPETA --> GIPASABUT NIYA KANILA SA TANANG KASULATAN ANG MGA BUTANG MAHITUNGOD SA IYANG KAUGALINGON.

G7. Lucas 24:32 Sila miingon sa usag-usa, “Wala ba midilaab ang sulod sa atong mga kasingkasing, sa dihang siya nakig-istorya kanato sa dalan, samtang giablihan niya kanato ang kasulatan?”

DILI BA NAGDABDAB ANG ATONG KASINGKASING SA SULOD NATO, SAMTANG GIABLIHAN NIYA KANATO ANG MGA KASULATAN?

G8. Lucas 24:44 Siya miingon kanila, “Kaniadtong ako kauban ninyo, ako miingon kaninyo nga ang tanan nga nahisulat sa balaod ni Moises ug ang mga propeta ug ang mga Salmo kinahanglan matuman.” (45) Unya iyang giablihan ang ilang mga hunahuna, aron sila makasabot sa kasulatan.

KINAHANGLAN NGA MATUMAN ANG TANANG MGA BUTANG, NGA NAHASULAT SA KASUGOAN NI MOISES, UG SA MGA PROPETA, UG SA MGA SALMO, MAHITUNGOD KANAKO --> UNYA GIABLIHAN NIYA ANG ILANG HUNAHUNA SA PAGSABUT.

(Ang akong personal nga mga hunahuna: Ang Lucas 24:44-45 naghatag sa tubag sa pangutana nga gipangutana niining tibuok nga pagtuon. Kini nga tubag naggikan sa baba ni Jesus, human si Jesus mabanhaw gikan sa lubnganan. Ginganlan ni Jesus ang tulo ka bahin sa Daang Tugon: ang kasugoan ni Moises, ang mga propeta, ug ang mga salmo. Kining tulo ka bahin nga managsama mao ang tibuok Daang Tugon. Miingon si Jesus nga ang tibuok Daang Tugon adunay mga butang bahin kaniya. Wala mag-ingon si Jesus nga ang pipila lamang sa Daang Tugon adunay mga butang bahin kaniya. Human niana, duha ka lain-laing butang ang gihimo ni Jesus alang sa mga tinun-an. Gibuksan ni Jesus ang KASULATAN ngadto sa mga tinun-an. Gibuksan ni Jesus ang PAGSABOT sa mga tinun-an. Ang usa ka tawo nagkinahanglan sa duha niini nga mga butang. Ang usa ka tawo mahimong maggunit sa tibuok Bibliya diha sa iyang mga kamot ug bisan pa niana magkinahanglan gihapon nga si Jesus mag-abli sa mga mata sa maong tawo aron makita si Jesus diha sa Bibliya. Basaha ang Bibliya. Pangayoa kang Jesus nga ablihan ang Bibliya alang kanimo. Padayon sa pagbasa sa Bibliya.)

PAGSIRA

G9. 1 Juan 1:1 Mao kana ang gikan sa sinugdanan—nga among nadungog, nga among nakita pinaagi sa among mga mata, nga amo usab nga gitan-aw, ug ang among mga kamot maoy naggunit—may kalabotan ang Pulong sa kinabuhi. (2) Ug ang kinabuhi nahimong dayag, ug kami usab nakakita, ug nahimo nga mga saksi, ug nagpahayag kaninyo sa kinabuhing walay kataposan, nga uban diha sa Amahan, ug nahimo nga dayag dinhi kanato. (3) Ang among nakita ug nadungog amo usab nga gipahayag diha kaninyo, aron nga kamo adunay panaghiusa uban kanamo, ug ang atong panaghiusa uban sa Amahan ug uban sa iyang Anak, si Jesu-Cristo.

NADUNGOG + NAKITA SA AMONG MGA MATA + GISUD-ONG + GIHIKAP SA AMONG MGA KAMOT --> KANANG KINABUHI NGA WALAY KATAPUSAN, NGA DIDTO SA AMAHAN, UG NAPADAYAG KANAMO.

(Akong personal nga mga hunahuna: Gilista ni Juan ang mga pagbati nga adunay katuyoan sa 1 Juan 1:1: nadungog, nakita, gitan-aw pag-ayo, ug gihikap sa among mga kamot. Wala si Juan nagbatbat og usa ka pagbati o ideya. Gibatbat ni Juan ang usa ka tawo nga iyang gikaon-an og mga pagkaon. Sa mao gihapong tudling-pulong, gitawag ni Juan kanang tawhana nga "kanang kinabuhi nga walay katapusan, nga uban sa Amahan." Ang tawo nga gihikap sa mga apostoles pinaagi sa ilang mga kamot mao gihapon ang tawo nga uban sa Amahan sa wala pa ang sinugdanan. Mao kana ang tibuok pangangkon sa 1 Juan 1:1-3. Gipahayag ni Juan nga siya usa ka saksi niining pangangkon, dili usa ka tigpangatarungan mahitungod niining pangangkon.)

PRAKTIS NGA QUIZ

- Isaias 7:14 — Ania karon, ang usa ka ulay manamkon, ug magaanak sa usa ka anak nga lalaki:**
  - ug pagahinganlan mo ang iyang ngalan JESUS
  - ug pagahinganlan ang iyang ngalan Emmanuel
  - ug pagatawgon ang iyang ngalan nga Emmanuel
- Isaias 53:3 — Siya gitamay ug gisalikway sa mga tawo:**
  - apan wala niya giablihi ang iyang baba
  - ug pinaagi sa iyang mga labod kita nangaayo
  - usa ka tawo sa mga kasakit, ug pamilyar sa kaguol
- Isaias 53:6 — Kitang tanan nahisalaag sama sa mga karnero; ang tagsatagsa kanato nagpasumpay sa iyang kaugalingong dalan:**
  - ug gipapas-an sa GINOO kaniya ang kasal-anan natong tanan
  - ug gipas-an niya ang sala sa daghan
  - apan giisip namo siya nga gisakit, ginalatos sa Dios
- Miqueas 5:2 — bisan pa niana gikan kanimo mopadulong siya nga mahimong magmamando sa Israel:**
  - ug sa iyang gingharian walay pagkatapos
  - diha sa trono ni David, ug diha sa iyang gingharian

c) kansang paggula gikan pa sa karaan, gikan sa walay katapusan

5. Galacia 4:4 — Apan sa pagkatuman sa panahon:

- a) Ang Dios nagpadala sa iyang Anak, nga natawo sa usa ka babaye
- b) Ang Espiritu Santo mokunsad kanimo
- c) siya magaluwas sa iyang katawhan gikan sa ilang mga sala

6. Juan 1:14 — Ug ang Pulong nahimong unod:

- a) ug ang Pulong uban sa Dios
- b) ug mipuyo uban kanamo
- c) ug kon walay siya walay bisan unsa nga nahimo

7. Juan 5:39 — Susiha ninyo ang mga kasulatan; kay kamo nagahunahuna nga sa sulod niini kamo may kinabuhing dayon:

- a) ug ang kinabuhi maoy kahayag sa mga tawo
- b) ug sila mao ang mga nagapamatuod mahitungod kanako
- c) samtang gibuksan niya kanamo ang mga kasulatan

YAWE SA TUBAG: 1-b, 2-c, 3-a, 4-c, 5-a, 6-b, 7-b

GIUNSA PAGKASANGA KINI NGA PAGTUON

DALAN SA KUNeho: GENESIS 3:15, ANG BINHI SA BABAYE, NAGBUKAS SA TIBUOK HILO SA GISAAD NGA BINHI. KINI NGA HILO MOAGI KANG ABRAHAM (GENESIS 22:18), KANG DAVID (SALMO 132:11), UG DIREKTANG GINGANLAN SA GALACIA 3:16.

MGA YAWING PULONG SA GRIEGO

“Pulong” — G3056 logos — usa ka pulong; usa ka gipamulong; ang butang nga gisulti; ang pagpahayag sa hunahuna

Si Juan wala magsugod sa Ebanghelyo ni Juan uban sa usa ka pagkatawo. Si Juan nagsugod sa Ebanghelyo ni Juan sa wala pa ang sinugdanan.

“mipuyo” — G4637 skenoo — pagpatindog ug tolda; pagkampo; pagpuyo sa tolda

“Ang Pulong nahimong unod, ug mipuyo uban kanato.” Kini nga bersikulo naghulagway sa Dios nga nagpuyo sa lawas sa tawo sama sa usa ka tawo nga nagpuyo sa usa ka tolda.

MGA YAWING PULONG SA HEBREOHANON

“kahibulongan” — H6382 pele — usa ka katingalahan; usa ka kahibulongan; usa ka butang nga labaw sa pagsabot

Si Pele mao ang unang ngalan nga gihatag sa bata sa Isaias 9:6.

“ulay” — H5959 almah — usa ka batan-ong babaye nga wala pay bana; usa ka ulay; usa ka dalaga

Almah mao ang pulong nga gigamit sa Isaias 7:14.

“Immanuel” — H6005 Immanuwel — kauban nato ang Dios

Ang Immanuwel usa ka ngalan nga sa iyang kaugalingon usa ka kompleto nga tudling-pulong. Gihubad ni Mateo kining ngalan alang sa magbabasa.

SOURCES & CREDITS

Scripture: Cebuano Bible (CC BY-SA 4.0) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

